

GESTIONANT LA BIODIVERSITAT

Andrés Moya*

Perfil de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva

Amb independència que és una mica despersonalitzador trobar-nos denominacions d'institucions en forma de sigles (encara que el nostre institut podria tenir la d'ICBIBE), el fet és que el que ens va moure al grup encarregat d'elaborar el projecte científic de l'Institut a denominar-lo Cavanilles va ser la recuperació de certes senyes d'identitat. En efecte, en la recomposició de la història científica valenciana dels últims tres segles, les tradicions naturalista i darwinista han representat un paper molt important, moltes vegades al marge del pensament oficial imperant en el territori espanyol, un fet, d'altra banda, molt habitual en el lliurepensador valencià, però, en canvi, receptiu, integrat o interaccionat amb els promotors dels corrents científics i intel·lectuals europeus més avançats de les seues èpoques respectives. Antoni Josep Cavanilles va ser un exponent clar de multidisciplinarietat, curiositat i racionalitat científica. Els efectes que es deriven de l'acció antròpica sobre els altres éssers vius són tan palpables (per exemple l'extinció, la superpoblació, l'evolució accelerada d'organismes o l'alteració del medi ecològic com un tot), i el coneixement del medi natural tan escàs i mancat de teoria, que ja no ens podem permetre el luxe de fer una investigació solament pel plaer de gaudir de tota la varietat dels éssers vius. És creixent la percepció que ens estem perdent alguna cosa, que resulta urgent conèixer com abans millor la diversitat biològica que ens envolta. No és solament que la diversitat existent ens resulte desconeguda, sinó que, a més, tenim un coneixement limitat de la naturalesa dels processos que la generen o la destrueixen. La teoria de l'evolució en la biologia moderna hi ha representat un paper, però el camí que falta per recórrer és encara llarg i complicat, i per això hem d'adoptar mesures de conservació alhora que anem desenvolupant la teoria. Ningú hauria de bandejar els riscos que aquesta situació comporta.

En la gestió de la biodiversitat existeixen àmbits que escapen al domini de la biologia, perquè afecten la creació d'una nova ètica ambiental i la manera de resoldre conflictes entre diferents objectius, per exemple desenvolupament i sostenibilitat, i actors socials. No obstant això, no hi ha dubte que el nucli del problema requereix l'anàlisi biològica. És a dir, qual-sevol programa de gestió de la biodiversitat ha de comptar amb informació sobre quina diversitat existeix, quins processos són responsables del seu manteniment i quines conseqüències biològiques comporta la variació d'aquesta diversitat. Una estratègia raonable per abordar de manera eficient aquests objectius es basa en la combinació de capacitats i coneixements pertanyents a diferents tradicions científiques, les quals continuen separades en l'organització acadèmica actual, i que pretenem abordar de manera conjunta en l'institut Cavanilles. Així, és important que en aquesta anàlisi es combine informació provinent dels camps de la genètica poblacional i evolutiva, de l'ecologia demogràfica i de les

interaccions poblacionals, de la biologia de l'adaptació, de les teories macroevolutives i de la biogeografia, i que aquesta informació es combine al seu torn amb una competència taxonòmica prou precisa i extensa per fer un diagnòstic fidel dels nivells de biodiversitat, i amb una capacitat per a la caracterització dels factors ambientals. És important la convergència d'aquestes aproximacions en l'anàlisi local, en el sentit taxonòmic i geogràfic, de la biodiversitat, perquè els processos que s'hi impliquen poden, al seu torn, ser diversos. És aquest element de localitat el que fa que cap país o comunitat humana pugui deixar de banda la seua responsabilitat en la conservació de la biodiversitat.

«EN LA RECOMPOSICIÓN DE LA HISTÓRIA CIENTÍFICA VALENCIANA DELS ÚLTIMS TRES SEGLES, LES TRADICIONS NATURALISTA I DARWINISTA HAN REPRESENTAT UN PAPER MOLT IMPORTANT»

interaccions poblacionals, de la biologia de l'adaptació, de les teories macroevolutives i de la biogeografia, i que aquesta informació es combine al seu torn amb una competència taxonòmica prou precisa i extensa per fer un diagnòstic fidel dels nivells de biodiversitat, i amb una capacitat per a la caracterització dels factors ambientals. És important la convergència d'aquestes aproximacions en l'anàlisi local, en el sentit taxonòmic i geogràfic, de la biodiversitat, perquè els processos que s'hi impliquen poden, al seu torn, ser diversos. És aquest element de localitat el que fa que cap país o comunitat humana pugui deixar de banda la seua responsabilitat en la conservació de la biodiversitat.

*Director de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva